

значно сприяла реалізація новітніх програм іпотечного кредитування. Але ситуація, що склалася у країні 2008 – 2010 р. р., значно ускладнила умови функціонування підприємств будівельних комплексів, які, як ніякі інші, відчули руйнівний вплив зовнішнього середовища і виявилися нездатними дієво реагувати на нестабільні динамічні зміни.

Серед найбільш впливових загроз економічній безпеці підприємств будівельного комплексу було визначено:

внутрішні загрози: значний знос основних фондів більшості підприємств будівельних комплексів; плінність кадрів, що зумовлено низьким рівнем заробітної плати, значними фізичними навантаженнями в роботі виробничого персоналу, працею в підвищених небезпечних умовах (зокрема на будівельних об'єктах) тощо; зниження якості кадрового потенціалу та ефективності його використання, що не може не відбитися на якості будівельної продукції; значний рівень фінансової залежності підприємств будівельних комплексів; значний термін оборотності обігових коштів; сезонні коливання у сфері будівництва.

зовнішні загрози: політична нестабільність у регіонах; недосконалість існуючих систем фінансування будівництва; розвиток значного тіньового сектору у сфері будівництва; необґрунтовані зміни у податковому, господарському законодавстві, відсутність Житлового Кодексу, який відповідав би сучасним вимогам, недосконалість нормативно – правового поля, в якому функціонують підприємства будівельного комплексу; значні падіння темпів промислового розвитку у великих промислових регіонах; зниження якості життя населення у регіонах.

У сфері будівництва для підприємств важливим стає питання про створення певного запасу міцності, що дозволяє протидіяти негативному впливу зовнішніх факторів і базується на достатньому рівні економічної безпеки. В умовах динамічних змін і нестабільності зовнішнього середовища повинні враховуватися наступні аспекти: поточний рівень економічної безпеки; тактичні економічні інтереси підприємств будівельних комплексів, які враховують поточні питання фінансово – господарської діяльності й фінансовий стан підприємства; кон'юнктуру ринку й поточне конкурентне середовище, що зумовлює реалізацію стратегічних економічних інтересів; найбільш впливові зовнішні загрози і можливості, що надає поточний рівень економічної безпеки, по їх нейтралізації. Таким чином, економічна безпека підприємств будівельного комплексу визначається як створення таких умов їх функціонування, при яких забезпечено її достатній рівень, який надає можливість реалізовувати тактичні економічні інтереси і створювати певний запас міцності для реалізації в подальшому стратегічних економічних інтересів підприємств і обумовлюється технологією будівельного виробництва, його сезонністю, наявністю різноманітності об'єктів будівництва, можливими джерелами фінансування, різноманітністю видів діяльності підприємств будівельного комплексу, а також формуванням інституційного середовища здійснення діяльності у сфері будівництва.

Література: 1. Пастернак-Тарнушенко Г. А. Економічна безпека держави. Методологія забезпечення [Текст]: монографія. / Г. А. Пастернак – Тарнащенко. - К.: Київський економічний інститут менеджменту, 2003. - 320 с. 2. Бінько І. Ф. Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення [Текст]: монографія. / В. Т. Шлемко, І. Ф. Бінько. - К.: НІСД, 1997. - 144 с. 3. Абалкин Л. Экономическая безопасность России: угрозы и их отражение/ Л. Абалкин//Вопросы экономики. – 1994. – №12. – С. 34 – 41 4. Власюк О.С. Теорія і практика економічної безпеки в системі науки про економіку /О.С. Власюк; Нац. ін. –т міжн. безпеки при Раді нац. безпеки і оборони України. – К.; 2008. – 48 с. 5. Клебанова, Т. С. Экономическая безопасность региона: анализ, оценка, прогнозирование [Текст]: монография/ Т.С. Клебанова, В.С. Пономаренко, Н.Л. Чернова; – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2004. – 144 с.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАХОДІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО РИНКУ

Романець О.А, АМУ, м. Київ, Україна

У кожній країні історія взаємовідносин держави з ринком, з вільним підприємництвом має унікальний характер. Так для економіки нашої країни ефективно функціонування

продовольчого ринку має велике значення, оскільки його функціонування покликане насамперед забезпечити стійкість продовольчого постачання населення. Роль продовольства в житті суспільства визначає його економічне, соціальне і стратегічне значення.

Стан забезпеченості населення продовольством, його фізична і економічна доступність безпосередньо впливають на стабільність політичної і соціально-економічної ситуації в суспільстві. Саме це свідчить про особливий не тільки економічний, але й соціальний його статус у суспільній життєдіяльності будь-якого регіону. Проте необхідно відмітити, що рівень продовольчого забезпечення населення знаходиться в залежності від дії комплексу факторів зовнішнього і внутрішнього характеру: обсяг та стабільність вітчизняного виробництва основних видів продовольства; розміри і питому вагу імпортованого продовольства; характер і наявність ресурсів, необхідних для придбання імпортованого продовольства, платоспроможність населення. За останні десять років, політика, заснована переважно на саморегулюванні ринкових відносин, привела, в підсумку, до величезних соціально-економічних витрат, як на рівні держави, так і на рівні регіону [1, с.113-119]. Основною задачею є визначення співвідношення між ринковим самоврядуванням та державним втручанням. Кожна держава повинна, по-перше, на власний розсуд вирішувати цю проблему, а по-друге, змінювати завдання, враховуючи зміну умов функціонування системи. На нашу думку, роль держави у формуванні продовольчого ринку має бути активнішою, ніж у країнах з розвинутим ринковим господарством, беручи до уваги особливе місце сільського господарства в забезпеченні продовольчої безпеки держави та нерозвиненість ринкових структур й інституцій.

Постає наступне, надзвичайно важливе питання: на основі яких критеріїв буде здійснюватися оцінка ефективності державного регулювання продовольчого ринку. Саме поняття „ефективність” характеризує зв’язок між кількістю одиниць обмежених ресурсів, які використовуються в процесі виробництва, і кількістю отриманого в результаті цього виробництва продукту. Дослідженню проблеми ефективності виробництва (чи загалом господарської діяльності підприємства) в економічній літературі приділялося і приділяється достатньо уваги [3, с.18].

Західні економісти під ефективністю виробництва розуміють таку ситуацію, у якій при даних виробничих ресурсах та існуючому рівні знань неможливо виробити більшу кількість одного товару, не жертвуючи при цьому можливістю виробити деяку кількість іншого товару [4, с. 41-47]. Однак, дослідження ефективності державного регулювання агропродовольчого ринку тільки починає привертати увагу сучасних вчених. Залишаючи осторонь оцінку дискусій відносно трактовки категорій „ефективність”, „ефект”, „економічна ефективність”, звернемо увагу на ту обставину, що економічна ефективність є критерієм результативності заходів, які здійснюються у будь-якій сфері народногосподарського життя. Цей критерій пов’язаний із збільшенням виробництва споживчих вартостей, які проявляються як корисний ефект лише на стадії споживання. В умовах ринкової економіки це здійснюється через задоволення потреб споживачів у процесі обміну. Отже, економічна ефективність діяльності товаровиробників може бути оцінена тільки після реалізації продукції.

Досліджуючи проблеми державного регулювання аграрної сфери, пропонує також критерієм його ефективності визнати оптимальність функціонування органів державного регулювання галузі з точки зору максимального використання ними стимулів ринкового механізму. Не відкидаючи в принципі цю точку зору, нам все-таки видається, що проблема обчислення оптимальності функціонування органів державного управління є досить складною і взагалі не розробленою в сучасній економічній літературі. Виходячи з цього, критеріями ефективності державного регулювання агропродовольчого ринку, на наш погляд, слід визнати: рівень забезпечення соціально-економічних потреб населення в залежності від встановлених пріоритетів, які можуть змінюватися на кожному послідовному етапі розвитку економіки; співвідношення витрат виробничих ресурсів і отриманих результатів; раціональність розподілу та ефективність використання ресурсів національної економіки. В залежності від критеріїв ефективності агропродовольчий ринок можна вимірювати за відповідною системою показників.

Використання показників вимірювання ефективності державного регулювання агропродовольчого ринку є актуальним даний час з точки зору дотримання вимог закону України

“Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві”. Вирішення проблем пріоритетності факторів виробництва в умовах ринку не завжди здійснюється на користь праці, отже держава, оберігаючи сільський уклад життя, повинна втручатися у регулювання ринку праці. Досвід інших країн світу показує, що визначальним чинником у даному відношенні є фактор зайнятості. Деякі автори для оцінки ефективності державного регулювання аграрної сфери пропонують еквівалент субсидування товаровиробників, розрахований як частка протекціоністських заходів у вартості випуску продукції, який використовується у міжнародних порівняннях щодо державної фінансової підтримки сільського господарства [2, с. 95]. Але, на нашу думку, цей показник свідчить скоріше про рівень державної підтримки галузі, ніж про ефективність її регулювання. Хоча в певній мірі недостатнє фінансування галузі впливає на ефективність механізмів державного регулювання аграрної економіки. За досвідом європейських країн державного регулювання аграрної економіки та продовольчого комплексу здійснюється за новою схемою взаємодії держави й господарських суб'єктів. Цей підхід пов'язаний з прямим вирішенням економічних проблем через створення ефективних, прозорих інструментів регулювання .

Література: 1. Забезпечення конкурентоспроможності аграрного сектора економіки України на внутрішньому і зовнішньому ринках; наук. допов. / авт. кол.: В. М. Трегобчук, Б. Й. Пасхавер, О. М. Бородіна [та ін.]; за ред. В. М. Трегобчука, Б. Й. Пасхавера. – К.: Інститут екон. та прогнозув., 2007. – 260 с. 2. Малиновський В.Я. Державне управління: [навч. посіб.] / В.Я. Малиновський. –К.: Атака, 2003. – 576 с. 3. Месель-Веселяк В. Я. Розвиток та ефективність організаційно-правових форм господарювання в сільському господарстві України/ В.Я. Месель-Веселяк // Економіка АПК. – 2004. – №11. – С. 18-24. 4. Тертичка В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні / В. Тертичка. – К.: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2002. – 750 с.

КОНТРОЛЛІНГ В СИСТЕМЕ СТРАТЕГИЧЕСКОГО МЕНЕДЖМЕНТА

Сидоренко А. В., НТУУ “КПІ”, г. Киев, Украина

Актуальность темы обусловлена необходимостью обеспечения успешного функционирования организационной системы предприятий в Украине. Стратегическое планирование развития организации является одним из основных условий успешности бизнеса в перспективе. К числу эффективных инструментов управления предприятием относится контроллинг, который является своеобразным механизмом саморегулирования на предприятии, обеспечивающим обратную связь в контуре управления. Использование методологии контроллинга позволяет повысить эффективность управления стратегическим развитием предприятия с ориентацией на долгосрочный результат.

Контроллинг предназначен для обеспечения координации функций стратегического планирования, контроля и системы информационного обеспечения процесса стратегического планирования и управления на предприятии.

В настоящее время стратегическое управление является комплексной системой управления для динамично развивающихся и изменяющихся условий бизнеса. Внедрение стратегического управления имеет ряд проблем: - отсутствие четкого определения действий в конкретной ситуации; - возникновение новых факторов, изменяющих запланированную стратегию будущего предприятия; - отсутствие технологии, позволяющей перевести стратегию в операционные термины и внедрить на предприятии в качестве ежедневного инструмента деятельности; - для предприятий с динамичной внешней среды ошибки стратегического прогноза и выбора способны нанести значительный финансовый ущерб и привести к потере рыночной доли предприятия; - для внедрения процесса стратегического управления требуются огромные финансовые, временные и управленческие затраты.

Указанные проблемы не делают систему стратегического управления бесполезной, однако признают актуальным введение новой функции управления, позволяющей часть из этих ограничений нивелировать. В качестве данной функции может выступать стратегический